

ПРОБЛЕМИ ЗБОРУ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

**О.В. Карпенко, кандидат економічних наук;
Г.О. Соболев, м. Полтава.**

Опанування Україною ринкових відносин вимагає кардинальних змін стратегії кожного підприємства. Щоб вижити в умовах нестабільності економіки, непослідовності економічних реформ, невизначеності чинного законодавства, жорсткої (не завжди чесної) конкуренції, обмеженості ресурсів тощо підприємство повинне володіти достатньо достовірною інформацією. І, перш за все, інформацією для оцінки ефективності власної діяльності та прийняття рішень.

Її джерелом на підприємстві є бухгалтерський облік. Проте лише управлінський (внутрішньогосподарський) облік орієнтується на надання інформації для прийняття управлінських рішень менеджерами підприємства.

Управлінський облік - це система вимірювання, збору, обробки та нестачі інформації для планування (бюджетування), калькулювання, контролю та аналізу виконання бюджетів з метою підготовки та відображення Інформації у внутрішній звітності для прийняття управлінських рішень, методика якої описана у роботах не лише зарубіжних, а й вітчизняних авторів [1,2,3].

При запровадженні системи управлінського обліку на конкретному підприємстві виникає проблема збору необхідної інформації, що може корисною для прийняття оперативних та стратегічних рішень.

Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в регламентує організацію внутрішньогосподарського обліку. Але жодний нормативний документ не пропонує методичних рекомендацій впровадження управлінського обліку на виробничих підприємствах України Основним джерелом інформації про управлінський облік залишається досвід іноземних компаній, повне копіювання якого не завжди доцільне на підприємствах нашої країни, Намагаючись пристосувати нову систему обліку до вітчизняних умов господарювання, керівники використовують отриману інформацію переважно не для управлінської місії, а для уточнення, погодження з фінансового обліку та узгодження з вимогами податкового законодавства.

Як свідчать анкетні опитування, керівники підприємств розглядають управлінський облік як допоміжну систему інформації, Між. тим дані здійснені господарські операції з одночасною оцінкою отриманих результатів повинні забезпечувати обґрунтування управлінських рішень у критичних ситуаціях: в разі непередбачуваної відмови від замовлення, обмеженості окремими видами ресурсів, реалізації продукції за ціною, нижчою за собівартість, зміни профілю діяльності та обсягів виробництва. Отже, на нашу думку, ведення обліку за традиційною методикою порушує головний принцип інформації в умовах ринку – економічну ефективність.

Традиційний виробничий облік передбачає накопичення витрат за місцями виникнення: окремими цехами, дільницями, бригадами. У відкритому акціонерному товаристві "Новомосковський хлібо завод" за допомогою сучасних комп'ютерних програм здійснюється облік витрат за виробами продукції по основному, кондитерському цеху та по підприємству в цілому в розрізі статей калькуляції. Це забезпечує якісне формування інформації про фактичну виробничу собівартість продукції. При цьому повністю не використовується можливість деталізації інформації для подальшого її використання при управлінні діяльністю підприємства. без розподілу витрат на постійні та змінні за кожним видом продукції неможливо визначити маржинальний дохід, точку беззбитковості, застосувати маржинальний підхід в обґрунтуванні обсягу виробництва [3]. У відкритому акціонерному товаристві "Новомосковський хлібо завод" розрахунок точки беззбитковості здійснюється лише за загальним обсягом випуску продукції без врахування впливу на формування маржинального доходу змін в номенклатурі виробів.

Аналіз відхилень від норм витрат на виробничих підприємствах у більшості випадків здійснюється поверхнево та не з усіх статей калькуляції, без розробки заходів щодо усунення

причин їх виникнення та подальшого контролю за відхиленнями.

Вивчення економічної літератури дозволяє стверджувати, що в промислово розвинутих країнах при розподілі накладних витрат застосовують різні бази розподілу відпрацьовані машино-години, витрати на оплату праці виробничого персоналу, обсяг виробленої продукції тощо Керівництво самостійно обирає спосіб розподілу, виходячи з особливостей технологічного процесу, власної освіченості та досвіду, У той же час у поточному обліку не формується у системному порядку інформація про бази розподілу, що затримує отримання необхідних для розрахунків показників. Крім того, для великих, технологічно оснащених підприємств доцільно застосовувати методику калькулювання витрат за видами діяльності, Для цього необхідна детальна інформація про види діяльності, які обумовлюють виникнення накладних витрат.

В залежності від того, яку інформацію, для яких внутрішніх господарських потреб підприємство хоче отримати, в межах управлінського обліку використовують різні системи обліку собівартості [1]. Ведення обліку витрат, наприклад, за системою директ-костинг (з метою подальшого розрахунку критичного обсягу виробництва) не повинне дублювати процесу визначення собівартості відповідно до чинного законодавства. Необхідно раціонально організувати облік витрат. Отже, невирішеною проблемою залишається розробка документації при впровадженні управлінського обліку на підприємстві, яка частково зменшується при автоматизації облікового процесу,

Управлінський облік - це не лише відображення даних господарських процесів, а й їх ефективне використання для прийняття управлінських рішень на основі взаємозв'язку "обсяг виробництва - собівартість - прибуток", для складання бюджетів, глибокого аналізу взаємозв'язку показників витрат і доходів [1,2,3].

Види інформаційних потоків та їх зміст залежатимуть від специфіки бізнесу, а їх удосконалення стане запорукою якісного управління підприємством.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1.Нападовська Л.В. Управлінський облік, - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000, -450с.
- 2.Пушкар М.С Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні / Теоретико-методичні аспекти. – Тернопіль: Економічна думка, 1999.-423с
- 3.Карпенко О.В. Маржинальний підхід в обґрунтуванні управлінських рішень // Регіональні перспективи. - 2000. - № 5 (12). - С. 80-81